
Cơ bảo hoàn toàn

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng

Cơ bảo hoàn toàn, the perfect storm, là từ ngữ để tả một trận bão hội đủ mọi điều kiện về khí tượng hoàn hảo nhất để tạo nên cơn bão lớn hàng trăm năm mới xảy ra một lần. Tầm tác hại của cơn bão hoàn toàn dĩ nhiên là kinh khủng và rộng lớn. Hoa Kỳ hiện nay có thể mô tả như đang đi vào con đường đầy những yếu tố thuận tiện để dẫn dắt đến một cơn bão hoàn toàn trong tương lai gần.

Trước hết, những sự kiện kinh tế gần đây cho thấy Hoa Kỳ có thể sẽ rơi vào tình trạng đại khủng hoảng kinh tế nặng nề như thời Great Depression của thập niên 30's. Trong giai đoạn đó dân chúng mất niềm tin vào ngân hàng, đổ xô nhau xếp hàng để lấy hết tiền ra, không dám để ở nhà băng vì sợ những nhà băng này bị phá sản. Kinh tế bị tê liệt vì không ai đi vay để làm ăn được nữa, nạn phá sản lan tràn và thị trường chứng khoán sụp đổ. Tình trạng này khiến cho Tổng Thống Roosevelt phải đưa ra những biện pháp kinh tế gọi là New Deal để tạo việc làm cho dân và kích thích kinh tế trở lại. Một trong những biện pháp này là bảo đảm tiền để trong ngân hàng lên đến mức 100,000 đô la nếu nhà băng có phá sản chính phủ sẽ trả lại đủ. Đây là lý do tại sao khi ta ra mở chương mục tại ngân hàng thường thấy nói là được cơ quan FDIC của chính phủ bảo đảm đến mức để tiền là 100,000 không sợ mất!

Tình trạng người dân chạy đến ngân hàng để rút hết tiền ra gọi là "bank run" dĩ nhiên bây giờ không còn nữa. Nhưng ngày thứ sáu 14 tháng 3 vừa qua, một hình thức gần như tương tự đã xảy ra cho ngân hàng đầu tư gọi là investment bank Bear Stearns. Ngân hàng này không phải là ngân hàng thường chúng ta ra bỏ tiền hay dùng để viết ngân phiếu trả tiền. Bear Stearns chuyên về đầu tư, đặc biệt là những đầu tư về địa ốc, buôn bán những trái phiếu dùng mortgage cho vay nhà cửa để

bảo đảm giá trị của trái phiếu. Khi cuộc khủng hoảng tín dụng bắt đầu vào tháng 8 năm ngoái, công ty Bear Stearns đã có hai loại bond funds về mortgage cho những người thiếu credit đi vay mua nhà gọi là subprime loans, bị vỡ nợ và đã mở đầu cho cuộc khủng hoảng tín dụng lan tràn khắp toàn cầu. Tuy nhiên ngân hàng đầu tư Bear Stearns là ngân hàng lớn thứ năm của Hoa Kỳ nên mấy tháng nay vẫn đứng vững và còn trấn an các nhà đầu tư là công ty vẫn mạnh.

Điều bất ngờ là tuần lễ vừa qua các nhà đầu tư và các ngân hàng, công ty đầu tư khác không còn tin tưởng vào Bear Stearns nữa và bắt đầu đổ xô nhau để rút tiền ra, y hệt như tình trạng bank run của ngân hàng thường cho dân chúng 80 năm trước đây. Đứng trước tình trạng Bear Stearns không đủ tiền để trả cho những công ty hay ngân hàng khác đòi rút tiền ra và phải tuyên bố phá sản, dẫn dắt đến tình trạng dây chuyền là hàng trăm công ty đầu tư khác trên Wall Street có liên hệ với Bear Stearns sẽ bị phá sản theo. Wall Street và Ngân Hàng Trung Ương lo sợ là nếu để cho việc này xảy ra, hậu quả sẽ không biết đâu mà lường, có thể đưa đến khủng hoảng trầm trọng hơn là toàn hệ thống về tài chính và kinh tế sẽ sụp đổ và lan rộng trên khắp toàn cầu! Để ngăn ngừa chuyện này xảy ra, Ngân Hàng Trung Ương Federal Reserve Bank cùng với ngân hàng JP Morgan Chase đã phải bỏ tiền vào bảo đảm cho Bear Stearns và tìm cách để giải quyết số phận cho công ty này một cách có trật tự, có nghĩa sẽ đem bán công ty để giải quyết những nợ nần! Trong ngày Chủ Nhật 16 tháng 3, sau cùng công ty Bear Stearns đã được đem bán cho chính ngân hàng JP Morgan Chase với giá rẻ mạt là 2 đồng cho một share, coi như vừa đem bán vừa cho không, chỉ mấy tháng trước giá trị của Bear Stearns là 160 đồng một share! Nhưng JP Morgan cũng chỉ mua với điều kiện là Federal Reserve Bank bảo đảm và làm financing để các ngân hàng và các công ty đầu tư khác không rút hết tiền ra như kiểu "bank run"! Federal

Reserve Bank không có cách nào khác là phải chịu những điều kiện này, vì tình hình các ngân hàng đầu tư của Hoa Kỳ đã đến mức cực kỳ khốn đốn, có thể theo đuôi nhau phá sản hàng chục công ty lớn và làm xáo trộn toàn bộ hệ thống tài chính và kinh tế của Hoa Kỳ cũng như toàn cầu.

Khi một ngân hàng đầu tư lớn hàng thứ năm như Bear Stearns bị phá sản cần phải có Federal Reserve Bank nhảy vào như trên, điều đó có nghĩa cuộc khủng hoảng đã càng ngày càng nặng nề hơn và các phương cách giải quyết trước đây đều như muối bỏ biển. Các nhà đầu tư thấy điều này đã mất niềm tin và thi nhau bán stock làm chỉ số Dow Jones tuột luôn hàng vài trăm điểm! Mọi người đã bắt đầu so sánh với thời kỳ đại khủng hoảng Great Depression, cho rằng Hoa Kỳ đang đi vào con đường xuống dốc khó chữa. Lý do là những biện pháp gần đây của Ngân Hàng Trung Ương đều thấy vô hiệu quả. Như việc cắt giảm lãi suất từ 5.25% xuống còn 3% trong mấy tháng qua không thấm thía gì và trong tuần lễ tới, nhiều phần Bernanke sẽ cho cắt xuống còn 2.15% hay 2% để kích thích kinh tế thêm. Ngoài ra Ngân Hàng Trung Ương đã đổ tiền vào hệ thống tiền tệ lên đến mức khủng khiếp là 460 tỷ Mỹ Kim trong vài tháng nay để hy vọng ngăn ngừa suy thoái kinh tế. Nhưng con đường xuống dốc vẫn tiếp tục nhanh hơn!

Điều nguy hiểm hơn cả là những biện pháp nói trên của Ngân Hàng Trung Ương Federal Reserve Bank đã không đạt được kết quả mong muốn lại làm tăng lạm phát và làm đồng đô la mất giá thê thảm. Lý do là cắt lãi suất quá thấp, các nhà đầu tư ngoại quốc không muốn giữ đồng đô la, bán ra ào ào làm đô la mất giá kinh khủng so với đồng euro hay đồng yen. Trong khi đó dầu hỏa đã tăng lên 110 đô la một thùng và giá vàng lên hơn 1000 đô la một ounce. Với đà này dầu hỏa sẽ dễ dàng lên 150 hay 200 Mỹ Kim một thùng vào cuối năm, đồ xăng sẽ mất 5 đồng một gallon, không ai dám lái xe đi hoang phí như trước! Giá vàng với lạm phát tại Hoa Kỳ gia tăng có

triển vọng lên đến 2000 một ounce như chơi, lý do là mọi người mất niềm tin vào tiền đô la và kinh tế Mỹ, mua vàng trữ chắc ăn hơn cả!

Trong hệ thống kinh tế và tài chính của toàn cầu, điều quan trọng hơn cả là niềm tin. Có tin lẫn nhau, ngân hàng mới cho vay. Mọi sự mua bán đều dùng tín dụng trong thời đại mới này. Vì thế khi Hoa Kỳ làm mất niềm tin nơi các nhà đầu tư và đặc biệt tại ngoại quốc, ảnh hưởng của việc đánh mất niềm tin này không biết đâu mà lường. Trước hết khi Wall Street, điển hình là ngân hàng đầu tư Bear Stearns, dùng những mortgage loại subprime để làm ra những trái phiếu, cắt ra từng phần nhỏ bán trên khắp toàn cầu và khi lộ ra là những trái phiếu này gần như vô giá trị, những người mua đã thấy mình bị lường gạt. Biết bao ngân hàng và các công ty đầu tư ngoại quốc trên toàn cầu đã bị mất tiền vì mua phải những trái phiếu do Wall Street gạt gẫm bán ra để kiếm lời bất chính! Khi không tin, không ai muốn làm ăn với các ngân hàng đầu tư của Hoa Kỳ này điển hình như Bear Stearns nữa! Không những thế các ngân hàng hay công ty đầu tư trên khắp thế giới cũng không ai tin ai nữa. Vì bị Wall Street, thủ đô của tư bản toàn cầu, lường gạt, ai còn dám tin ai bây giờ!

Đây mới chỉ nói đến những công ty hay ngân hàng tư nhân. Ngay cả những chính quyền quốc gia khác, cảm giác bị Hoa Kỳ lường gạt đã gia tăng nhiều khi Hoa Kỳ cho đồng đô la mất giá quá mức như hiện nay. Lý do là chỉ trong hai ba thập niên, Hoa Kỳ mắc nợ thêm các quốc gia chủ nợ như Trung Hoa, Nhật và các xứ sản xuất dầu hỏa con số nợ khủng khiếp là 2 trillions, dùng con số của năm cuối có thống kê là năm 2006, dĩ nhiên năm 2008 còn nợ nhiều gấp bội. Khi đô la mất giá 30-40% như hiện nay, con số nợ cũng mất giá theo! Có nghĩa chính phủ Hoa Kỳ đã quịt nợ được vài trăm tỷ đô la trong hai ba năm nay! Sẽ đến một lúc các chủ nợ này không cho vay thêm nữa hay đòi tiền lại. Lúc đó Hoa Kỳ sẽ lâm vào tình trạng nguy cơ vì không còn tiền cho ngân sách, làm sao đài thọ được cuộc chiến Iraq hay trả

tiền cho Social Security, Medicare!! Không những thế nếu các quốc gia chủ nợ cùng đòi nợ một lúc, Hoa Kỳ chỉ còn cách tuyên bố phá sản vì không thể trả nổi. Số nợ toàn diện từ trước đến nay của quốc gia Hoa Kỳ hiện tại đã lên đến vài chục ngàn tỷ Mỹ Kim, nếu chia đều cho mỗi gia đình công dân Hoa Kỳ, số nợ là 450,000 đô la cho mỗi gia đình! Lợi tức trung bình của dân Mỹ là 40 đến 50,000 đô la một năm, điều đó có nghĩa mỗi gia đình phải làm 10 năm không tiêu gì để trả nợ chung cho ngoại quốc! Hay nói cách khác, một người Việt mong mỏi được vào quốc tịch Hoa Kỳ, ngày đầu tiên trở thành công dân đã mang quàng ách nợ vào cổ là 450,000 đô la, làm đến đời con đời cháu cũng chưa trả xong nợ!

Cơn bão sắp đến cho Hoa Kỳ ngoài chuyện kinh tế còn chuyện chính trị. Cuộc chiến Iraq như lời McCain nói, có thể sẽ gia tăng trong mấy tháng tới vì khủng bố muốn ảnh hưởng trên cuộc bầu cử của Hoa Kỳ. Cuộc chạy đua giữa Hillary, Obama và sau đó với McCain sẽ tùy thuộc vào biến chuyển kinh tế và Iraq trong thời gian trước ngày bầu cử. Nhưng nếu giả dụ Obama đắc cử lên làm Tổng Thống, đây sẽ là một yếu tố khác cho cơn bão hoàn toàn xáy đến cho Hoa Kỳ. Vì với kinh tế có thể đi vào đại khủng hoảng trên toàn cầu, một thay đổi lớn như Obama hay ngay cả Hillary lên lãnh đạo cũng sẽ làm cho những yếu tố bấp bênh gia tăng nhiều hơn nữa. Nhưng đáng khác, nếu kinh tế Hoa Kỳ đi vào khủng hoảng nặng nề trong mấy tháng nữa, dân chúng sẽ qui trách nhiệm cho đảng Cộng Hòa và sẽ bỏ phiếu cho Dân Chủ để tìm sự thay đổi, muốn ra sao thì ra! Và lúc đó sẽ là lúc cơn bão hoàn toàn hội đủ điều kiện để thổi trận cuồng phong hàng trăm năm mới có một lần trên xứ sở Hoa Kỳ này.

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng

<http://www.nguyendinhphung.com/>